

Det Kgl. Helse- og omsorgsdepartement

Dato: 15.09.2014

Vår ref: 14/1214 - GSK (14/24576)

Deres ref:

Svar på høring om henvisning fra fastlege når kvinner begjærer abort

Vi viser til høringsnotat med forslag om å fjerne henvisning fra fastlege når kvinner begjærer abort, fra Helse- og omsorgsdepartementet 27. juni 2014. Høringen er behandlet administrativt etter fullmakt fra biskopen.

Stavanger biskop støtter forslaget om å fjerne henvisning fra fastlege når kvinner begjærer abort. De oppgavene fastlegene får i den nye ordningen, innebærer ikke at legen formelt eller reelt blir forpliktet til å stille seg bak et valg om å avslutte et svangerskap. Biskopen mener derfor at leger som ser på fostre tidlig i svangerskapet som mennesker med selvstendig livsrett, også kan utføre disse oppgavene uten å måtte dele ansvaret for at svangerskapet avsluttes.

Biskopen ser at departementet i tillegg til å fjerne kravet om signatur på begjæringen om abort, også vil innføre noen nye bestemmelser i regelverket. Den ene handler om oppgavefordeling for leger med felleslister og den andre om at legen skal gi informasjon og veiledning «på en objektiv måte og uten at legen gir uttrykk for sine personlige vurderinger». Dessuten presiseres det at leger ikke kan reservere seg mot å sette inn spiral eller medvirke ved assistert befruktning.

Biskopen mener de nye bestemmelsene om oppgavefordeling ved felleslister er unødvendige og uheldige. Selv innen den nye ordningen bør samfunnet kunne respektere at noen leger i minst mulig grad vil medvirke til abort. Å fordele oppgaver innen felleslister vil trolig for disse være en skånsom og diskret måte å legge til rette for dette på, mens å stramme inn praksisen vil være å innføre en praksis som blir uforholdsmessig ensrettet og lite fleksibel i forhold til behovet som ligger bak. En kan spørre seg om det i slike tilfeller er reelt og rimelig at kvinner som ønsker abort vil forvente å møte en lege som mener det er bedre for alle parter at en kollega tar seg av dette.

Stavanger biskop mener også at formuleringen om at legen skal være objektiv og ikke gi uttrykk for personlige vurderinger er uheldig. Departementet bør vurdere om det er hensiktsmessig med en slik bestemmelse. For det første kan den være til hinder for at kvinner som ønsker det kan ta opp hele bredden av sine vurderinger i åpen samtale. For det andre kan bestemmelsen også være noe tvetydig i forhold til om objektivitetsidealet innebærer at alle leger bør holde sine tanker om abort for seg selv, eller om det bare gjelder leger som i ulik grad har et ønske om at så mange fostre som mulig skal få leve.

Biskopen mener at dagens formuleringer i abortforeskriften er tilstrekkelige på dette punktet. Legens oppgave er å gi medisinsk informasjon, opplyse om samfunnets ordninger og eventuelt, hvis kvinnen ønsker det, vise til aktuelle videre samtalepartnere.

Stavanger biskop mener også at fastleger må ha mulighet til ikke selv å medvirke ved innsetting av spiral eller assistert befruktning. Når noen mener at et foster har rett på vern fra starten på livet, blir det problematisk med medisinske inngrep som fører til at livet ikke får utvikle seg naturlig eller at befruktete egg går til spille. Dette finnes det også leger som mener. At samfunnet ikke har nedlagt forbud mot dette, men tilbyr dette innenfor helsevesenet, bør kunne organiseres uten at leger som er kritiske til dette må handle mot sin samvittighet.

Selv om forslaget om å fjerne legers henvisningsplikt er positivt og støttes, mener Stavanger biskop altså at noen av ordningene som omgir forslaget er uheldige og innskrenker legers samvittighetsfrihet mer enn nødvendig, mens gevinstene ikke er større enn at behovene bak dem kan ivaretas på andre måter. Også i en følsom, vanskelig og symboltung sak som dette bør samfunnet heller bevege seg i retning av større respekt for velreflektert og åpent mangfold enn tvungen ensretting.

Med hilsen,

For Stavanger biskop,

Gunnar Rønnestad e.f.
Ass. stiftsdirektør

Geir Skårland
rådgiver, informasjon og personal